משנה · אחרונים · תוספות רבי עקיבא איגר · סדר מועד

תוספות רבי עקיבא איגר
על משנה תענית

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספות רבי עקיבא איגר על משנה תענית

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספות-רבי-עקיבא-איגר-על-משנה-תענית/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
פרק ג 5
משנה ח 5
פרק ד 5
משנה ז 5

פרק א

משנה א

[אות א] **סימן קללה בחג.** אף דכל שהוא גבוה פחות מכ' אמה יכול לעשות סוכה קבוע במחיצות של ברזל (כמ"ש התי"ט ריש סוכה) וא"כ מאי קללה איכא הא יכול לקבוע הסכך במסמרים שלא ירדו גשמים בסוכה. ואפילו את"ל דאסור משום גזרת תקרה (כההיא דפ"א מ"ו דסוכה) מ"מ כיון דלא אסור אלא מדרבנן ל"ש לומר דהוי סימן קללה (לענ"ד ביאור דבריהם דמ"מ יכול לקבוע במסמורות ויהיה יוצא עכ"פ ידי סוכה דאורייתא, ואף די"ל דבעי"ט דעדיין לא ירדו גשמים לא היה קובעם במסמרות כיון דצריך לצאת אף ידי דרבנן. ואח"כ כשירדו גשמים בי"ט א"י לקבוע במסמורות דהוי בנין בי"ט, מ"מ דחיקא להו לומר דסימן קללה בחג היינו רק בי"ט א' או בשבת שבתוך החג). צ"ל דנהי דל"ח בדפנות אי עביד להו קבע מ"מ בסככה שעיקר הסוכה על שם הסכך לא מיתכשרא עד דעביד לה עראי. תוס' (פ"א דסוכה דף ב' ע"א) ד"ה כי עביד:

משנה ב

[אות ב] **בהרע"ב ד"ה והראשון. והלכה כר"י.** ובגמרא ומי אמר ר"י הכי (דהלכה כר"י) והתנן בשלשה במרחשון שואלין את הגשמים ר"ג אומר בשבעה בו ואמר ר"א הלכה כר"ג. ומשני גברא אגברא קא רמית. איבעית אימא ל"ק כאן לשאול כאן להזכיר. והאר"י במקום ששואל מזכיר. ומשני ההוא להפסקה איתמר. ופירש"י והאר"י במקום והיכי א"ר יוחנן דהלכה כר"י דמזכיר בי"ט האחרון הא ליכא שאלה דאין אומר ברכת השנים בי"ט ע"כ. ולא אבינה דא"כ היאך משני דההיא להפסקה אתמר הא עדיין קשה כן על ההפסקה דהא בע"פ אחר המנחה פוסק מלשאול ואעפ"כ מזכיר בשחרית ביו"ט ואם דנימא מה דפוסק מלשאול בליל י"ט לא מקרי אינו שואל כיון דבתפלת י"ט לא שייך שאלה דא"כ גם לענין התחלה י"ל כן די"ט האחרון במה דאינו שואל אינו בכלל אינו שואל כיון דליכא כלל הזכרת שאלה בתפלה די"ט ותיכף אחר י"ט שיכול לשאול הוא שואל. ויותר קשה מ"ש רש"י אח"כ והאר"י התחיל להזכיר כו' דהקושיא מהא דאמר פסק מלשאול אינו מזכיר והא בע"פ פוסק ואיך אמר ר"י הלכה כר"י דמזכיר בשחרית בי"ט וזה תמוה דמה צורך להביא האי דר"י הא תיכף כשתירץ האי להפסקה אתמר לפרוך הא גם על ההפסקה קשה דהא פוסקים בע"פ ומזכיר עד תפלת מוסף. **ולולי** דברי רש"י היה נ"ל בפשוטו דזהו וודאי מה דאינו שואל בליל א' דפסח וכן במוסף דסוכות זהו (אינו) בכלל אינו שואל כיון דבתפלת י"ט ל"ש כלל שאלה אלא דפרכת

הש"ס קאי על שנויא דמקודם ואב"א כאן לשאול כאן להזכיר דלא ניחא לומר דר"י פליג על ר"א אלא דגם ר"י סובר דהלכה כר"ג לזה פריך והאמר ר"י במקום ששואל והא קודם מרחשוון אינו שואל ומזכיר. ומשני דלהפסקה אתמר דשאלה והזכרה שוים דמה דפוסק מלשאול בי"ט זהו לא מקרי אינו שואל דהתפלה בעצמותה גורמת דאינו שואל והדר פריך דהא תרתי אתמר דאר"י התחיל להזכיר וישאר קושיא הראשונה על ההתחלה אם לא נרצה לעשות פלוגתא בין ר"י ור"א. ומשני אלא ל"ק הא לן והא להו והיינו אף אם ר"י סובר כר"א דהלכה כר"ג ניחא דהא לן היינו או כפירש"י דלבני בבל באמת אינו מזכיר עד זיי"ן במרחשון והא דאמר הלכה כר"י היינו לבני א"י דמיד אחר יו"ט דאפשר לשאול שואל או כפירוש תוס' דבאמת אין הזכרה ושאלה שוים דלבני בבל מזכיר קודם ז' מרחשוון אף דאינו שואל. והא דאר"י דהזכרה בזמן שאלה היינו לבני א"י והסוגיא מרווחת ועל פירש"י צלע"ג. **ובדברי** רש"י הנ"ל בההיא דהא לן דלבני בבל אינו מזכיר עד זיי"ן מרחשון קשה לי איך אמרי' ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן והא בממנ"פ בא"י לא עבדי ב' יומי ובני בבל הא אין מזכירין עד ז' דמרחשון וצ"ע:

פרק ג

משנה ח

[אות ג] **בתוי"ט ד"ה נידוי. כ"כ רש"י**. עיין במל"מ (פ"ו הל' י"ד מהל' ת"ת):

פרק ד

משנה ז

[אות ד] **בהרע"ב ד"ה ובה' מותרים. מותרים לכבס כו'**. וכ"ה לשון רש"י, ומדהשמיט לספר משמע דתספורת אסור. וכמ"ש בהגהת אשר"י והמג"א [סי' תקנ"א ס"ק י"ד] נתן טעם דבלא"ה אין דרך לספר לכבוד שבת. אבל בתוס' (דף כ"ט ע"ב) ד"ה ותרווייהו מפורש דגם לספר מותר: